

A9-0184/2021

1.6.2021

PRANEŠIMAS

dėl jūrinių vėjo elektrinių ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų poveikio žvejybos sektoriui
(2019/2158(INI))

Žuvininkystės komitetas

Pranešėjas: Peter van Dalen

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĒL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	14
PRAMONĖS, MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR ENERGETIKOS KOMITETO NUOMONĖ.....	17
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE.....	22
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE	23

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl jūrinių vėjo elektrinių ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų poveikio žvejojimo sektoriui (2019/2158(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),
- atsižvelgdamas į 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją, išdėstytą 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikate „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos gražinimas į savo gyvenimą“ (COM(2020)0380),
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės mėn. Komisijos rekomendacijas dėl teigiamos jūrinių vėjo elektrinių parkų ir žuvininkystės sąveikos,
- atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 11 d. Komisijos 2020 m. ES mėlynosios ekonomikos ataskaitą,
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 17 d. Komisijos komunikatą „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ (COM(2020)0562),
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 19 d. Komisijos komunikatą „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo išnaudojimo žengiant į neutralaus poveikio klimatui ateitį strategija“ (COM(2020)0741),
- atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/56/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyvą)¹,
- atsižvelgdamas į 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/89/ES, kuria nustatoma jūrinių teritorijų planavimo sistema²,
- atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją³,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijoje (COP 21) priimtą susitarimą (Paryžiaus susitarimas),
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. sausio 16 d. rezoliuciją „Pasaulio ekonomikos valdymas. Mūsų vandenynų ateities darbotvarkė atsižvelgiant į darnaus vystymosi tikslus iki

¹ OL L 164, 2008 6 25, p. 19.

² [OL L 257, 2014 8 28, p. 135.](#)

³ OL L 328, 2018 12 21, p. 82.

2030 m.⁴,

- atsižvelgdamas į OSPAR duomenų ir informacijos valdymo sistemos žemėlapius „2019 m. EMODnet Žmogaus veiklos laivų tankio žemėlapis“ ir „2018 m. jūrų atsinaujinančiosios energijos pokyčiai“,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 28 d. Šiaurės jūros patariamąsios tarybos (NSAC) rekomendaciją dėl jūrinių vėjo elektrinių parkų plėtros ir žuvininkystės sąveikos,
 - atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 8 d. pranešimą dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralizavimo sistema ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės akto)⁵,
 - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto (PECH) užsakytą 2020 m. lapkričio mėn. tyrimą dėl jūros vėjo ir kitų atsinaujinančiųjų jūros išteklių naudojimo poveikio Europos žuvininkystei,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto nuomonę,
 - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pranešimą (A9-0184/2021),
- A. kadangi ES siekia ne vėliau kaip iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui, laikantis žaliojo kurso tikslų; kadangi Komisija pasiūlė bent 55 proc. išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimo tikslą iki 2030 m., tačiau Europos Parlamentas paragino siekti tikslo iki 2030 m. išmetamą ŠESD kiekį sumažinti 60 proc.; kadangi jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energija yra vienas iš būdų, kurį valstybės narės gali pasirinkti šiam tikslui pasiekti; kadangi ji turėtų atlikti pagrindinį vaidmenį siekiant šių tikslų, laikantis integruoto požiūrio, pagal kurį atsižvelgiama į tris tvarumo ramsčius;
- B. kadangi pagal Sutartis ES yra atsakinga už tiekimo saugumo užtikrinimą, o valstybės narės yra atsakingos už savo energijos tiekimo struktūros ir energijos šaltinių pasirinkimą, sykiu laikantis ES tikslų iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui;
- C. kadangi, remiantis Komisijos skaičiavimais, 30 proc. ES elektros energijos paklausa 2050 m. bus patenkinta naudojant jūros vėjo energiją, o tai reiškia, kad dabartiniai 12 GW siekiantys jūros vėjo energijos gamybos pajėgumai 27 ES valstybėse narėse turės būti padidinti ir 2050 m. pasiekti 300 GW tikslą; kadangi, remiantis Komisijos skaičiavimais, iki 2050 m. paklausa pasieks 40 GW vandenynų energijos;
- D. kadangi pagal SESV 194 straipsnį vykdant Sąjungos energetikos politiką turi būti užtikrintas energijos rinkos veikimas, energijos tiekimo saugumas, skatinamas energijos vartojimo efektyvumas ir taupymas, atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtra ir skatinamas energetikos tinklų sujungimas; kadangi valstybių narių energijos rūšių

⁴ OL C 458, 2018 12 19, p. 9.

⁵ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0253.

derinio nustatymas paliekamas nacionalinei šalių kompetencijai ir todėl šie deriniai yra labai įvairūs;

- E. kadangi šiaurinėse jūrose (Šiaurės jūroje, Baltijos jūroje ir šiaurės rytų Atlante) yra daugiau kaip 85 proc. visų ES 27 šalių vandenų jūros vėjo energijos pajėgumų;
- F. kadangi valstybių narių ir Europos jūrų baseinų geografinės charakteristikos visoje ES labai skiriasi; kadangi jūrinių vėjo elektrinių parkų ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų plėtra šiuo metu sutelkta Šiaurės jūroje ir Baltijos jūroje, nes jose sąlygos yra palankesnės; kadangi ateityje galimybė arba pageidavimas pastatyti arba padidinti tam tikro dydžio ar pajėgumo jūrinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginius kiekviename baseine ir valstybėje narėje bus labai skirtingi;
- G. kadangi sudarant ES ir Jungtinės Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą susitarta, kad ES žvejybos laivai ir toliau turės abipusę prieigą prie Jungtinės Karalystės vandenų ir todėl toliau dalysis Europos jūrų teritorija, kurioje šiuo metu yra 110 jūrinių vėjo elektrinių parkų, sudarytų iš daugiau kaip 5 000 vėjo jėgainių;
- H. kadangi vėjo energijos tiekimas gali būti nereguliarus ir nestabilus dėl kintančių oro sąlygų;
- I. kadangi vėjo energijos akumuliacijos galimybės tebėra labai ribotos;
- J. kadangi kitiems atsinaujinantiems jūros energijos šaltiniams, pvz., potvynių ar terminės energijos technologijoms, plūdriesiems fotovoltiniams įrenginiams ir dumblių naudojimui biokurui gaminti, tenka svarbus vaidmuo Komisijos jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategijoje, nors šiuo metu ir nėra eksploatuojamų didelio masto įrenginių; kadangi jie gali padėti užtikrinti poveikio klimatui neutralizavimą, sustiprinti Europos lyderystę ir kurti naujas darbo vietas; kadangi būtina tęsti mokslinius tyrimus ir inovacijas, nes kiti jūros atsinaujinantieji energijos šaltiniai galėtų būti perspektyvūs ir tinkamesni kai kuriose vietovėse ir galbūt turėtų mažesnę poveikį žvejybos veiklai, žuvų ištekliams ir jūros aplinkai;
- K. kadangi jūrinių vėjo jėgainių gyvavimo ciklas vidutiniškai trunka 25–30 metų; kadangi iki šiol buvo nutraukta labai nedaugelio jėgainių eksploatacija ir perdirbimas tebėra labai sudėtingas – perdirbama 85–90 proc. išmontuotos vėjo jėgainės; kadangi būtina ilgalaikė vizija, grindžiama žiedinės ekonomikos ir gyvavimo ciklo požiūriu, siekiant įvertinti viso projekto ciklo poveikį kitai veiklai, pvz., žvejybai, ir vietos bendruomenėms bei ekosistemoms; kadangi ekologinis projektavimas naudojant specialias medžiagas ir tam tikras infrastruktūros dizainas gali paskatinti vietos biologinės įvairovės vystymąsi; kadangi perdirbimo metodai arba infrastruktūros kaip dirbtinių rifų išlaikymas turi būti įvertinti ankstyvuojant projekto rengimo etapu;
- L. kadangi taupiausias sąnaudų ir teritorijos požiūriu būdas pasiekti 2050 m. jūrinių pajėgumų tikslą būtų keleriopas tos pačios jūrų teritorijos panaudojimas įvairiuose sektoriuose, atsižvelgiant į bendros naudos metodą, pagal kurį kiekviena veikla naudinga kitai veiklai, nes bendras veiklos vykdymas gali būti naudingas aplinkos ir socialiniu bei ekonominiu požiūriu;
- M. kadangi didėja konkurencija tarp įvairių jūrų teritorijos naudojimo būdų, todėl dažnai

pamirštama nuo seno naudota akivaizdi istorinė, kultūrinė, socialinė ir ekonominė vertybė, pvz., žvejyba;

- N. kadangi Jūrinių teritorijų planavimo direktyvoje (2014/89/ES) nurodoma, kad valstybės narės turi atsižvelgti į veiklos ir naudojimo būdų, pvz., akvakultūros, žvejybos, atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrenginių ir infrastruktūros, taip pat povandeninių kabelių, sąsajas, skatinti atitinkamos veiklos sambūvį ir taikyti ekosisteminį metodą;
- O. kadangi savo jūrų teritorijų planais valstybės narės turėtų siekti padėti užtikrinti tvarų jūrinės energetikos sektorių, jūrų transporto, žvejybos ir akvakultūros sektorių vystymąsi, aplinkos išsaugojimą, apsaugą ir gerinimą, įskaitant atsparumą klimato kaitos poveikiui; kadangi, atsižvelgiant į tai, žvejybos ir akvakultūros interesams turėtų būti skiriama daug dėmesio ir jie neturėtų būti nustumiami, kai valstybės narės tęsia savo darbą ir persvarsto nacionalinius jūrų teritorijų planus;
- P. kadangi Komisijos pasiūlyme dėl ES biologinės įvairovės strategijos teigiama, kad „ES teiks pirmenybę sprendimams, pavyzdžiui, vandenynų energijos technologijoms ir jūros vėjo elektrinėms, kurios sudaro sąlygas atkurti žuvų išteklius“, o neseniai paskelbtame Vidaus politikos generalinio direktorato tyrime⁶ teigiama, kad galima žvejybos nauda iš jūroje esančių atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių nėra gerai žinoma ir laukiama empirinių įrodymų;
- Q. kadangi Komisija savo komunikate „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo išnaudojimo žengiant į neutralaus poveikio klimatui ateitį strategija“ paragino valdžios institucijas planuoti jūrinės atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą ilguoju laikotarpiu ir nuo pat ankstyvų etapų, įvertinant jos aplinkosauginį, socialinį ir ekonominį tvarumą, užtikrinant sambūvį su kita veikla, pvz., žvejyba ir akvakultūra, ir užtikrinant, kad visuomenė pritartų planuojamai plėtrai;
- R. kadangi žuvininkystės poveikis BVP yra palyginti mažas; kadangi žvejyba yra itin svarbi daugelio valstybių narių žvejų bendruomenėms;
- S. kadangi apie 80 proc. visų ES žvejybos laivų yra smulkieji laivai, kurių dauguma valdomi šeimos verslo, nuo seno perduodami iš kartos į kartą ir daugiausia plaukioja priekrantės vandenyse;
- T. kadangi dabartinis ir ateities jūrų atsinaujinančių išteklių energetikos plėtojimas didžiausią poveikį daro demersinių rūšių ir vėžiagyvių žvejybos operacijoms;
- U. kadangi, norint gaminti energiją jūroje ir sykiu užtikrinti aplinkos apsaugą ir tvarią žuvininkystės bei kitos ekonominės veiklos plėtrą, būtinas bendras planavimas ir nuodugnus bendro poveikio, įskaitant socialinį ir ekonominį poveikį, vertinimas;
- V. kadangi reikalingi papildomi jūrinių vėjo elektrinių ir kitų jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų poveikio jūros aplinkai ir žvejybos ištekliams moksliniai

⁶ Tyrimas „Impact of the use of offshore wind and other marine renewables on European fisheries“, Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato B teminis skyrius (struktūrinė ir sanglaudos politika), 2020 m. lapkričio 12 d.

tyrimai;

- W. kadangi Parlamentas primygtinai reikalauja, kad 2030 m. Sąjungos klimato politikos tikslas būtų visos ekonomikos mastu 60 proc. sumažinti išmetamą ŠESD kiekį, palyginti su 1990 m.;
- X. kadangi būtina tirti ES jūrinius vėjo išteklius ir skatinti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus, suderinamus su kitais jūrų teritorijų naudojimo būdais, visų pirma žuvininkyste, kartu siekiant sinergijos ir išsaugant biologinę įvairovę;
- Y. kadangi siekiant geriau suprasti sambūvį svarbu stebėti ir empiriškai išanalizuoti žvejybos praktiką prieš statant jūrines vėjo elektrines, statybų metu ir po jų;
- Z. kadangi jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos įrenginių pamatai gali pritraukti jūrų gyvūniją ir turėti dirbtinių rifų poveikio;
- AA. kadangi Tarptautinė hidrografijos organizacija (IHO) rekomenduoja vengti žvejybos veiklos bent 0,25 jūrmylės (463 m) atstumu nuo abiejų povandeninio kabelio pusių, kad rizika būtų kuo mažesnė;
 - 1. pabrėžia, kad reikia vengti galimo neigiamo ilgalaikio poveikio, kurį jūrinės vėjo jėgainės daro tam tikroms ekosistemoms, žuvų ištekliams ir biologinei įvairovei, taigi ir visai žvejybai; pabrėžia, kad reikia taikyti gyvavimo ciklo požiūrį į jų plėtrą, pradedant statyba, eksploatavimu ir baigiant eksploatacijos nutraukimu, todėl svarbu atlikti nuodugnius ir išsamius tyrimus siekiant įvertinti esamų jūrinių vėjo jėgainių poveikį;
 - 2. pabrėžia, kad jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtra turėtų būti vykdoma taip, kad atsirastų galimybių vykdyti kitą veiklą, taikant bendros aplinkos, socialinės ir ekonominės naudos metodą, tokiu būdu užtikrinant naudingumą žvejams ir vietos bendruomenėms;
 - 3. įspėja, kad jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetika jūroje bus darni tik tuo atveju, jei ji neturės neigiamo poveikio aplinkai ir ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai, ypač nuo žvejybos priklausomuose regionuose;
 - 4. yra susirūpinęs dėl to, kad trūksta jūrinių vėjo jėgainių eksploatacijos nutraukimo ir eksploatacijos nutraukimo poveikio aplinkai mokslinių tyrimų;
 - 5. pakartoja, kad sprendimas dėl savo nacionalinio energijos rūšių derinio ir technologijų išlieka valstybės narės kompetencija;
 - 6. pabrėžia, kad atsinaujinančiųjų išteklių energija ir energijos vartojimo efektyvumas yra pagrindiniai veiksniai siekiant nulinio grynojo išmetamųjų teršalų kiekio ekonomikos; pabrėžia, kad norint pasiekti 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslą, reikia atitinkamai padidinti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos infrastruktūros pajėgumus ir gamybą;
 - 7. pabrėžia svarbų vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių, be kita ko, iš vėjo ir saulės energijos, potencialą siekiant Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo;

8. pabrėžia, kad plūdriųjų vėjo elektrinių parkai gali būti statomi giliuosiuose vandenyse, o tai išplečia vėjo energetikos plėtrai tinkamą perspektyvią zoną, sykiu mažinant tų įrenginių matomumą nuo kranto; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares remti tvarių plūdriųjų jūrinių vėjo energijos technologijų, kurios dar labiau mažina poveikį žvejybai, plėtrą ir komercializaciją;
9. pabrėžia, kad reikia kuo labiau sumažinti riziką, kad didelio masto jūrinių vėjo elektrinių parkų plėtra pakenks fiziniam jūrų baseinų veikimui, visų pirma jūrų ir oro srovėms, nes tai gali prisidėti prie vandens stovymės sluoksnių susimaišymo ir atitinkamai padaryti poveikį maistinių medžiagų apytakos ciklui, bangų susidarymui, potvynių amplitudėms ir dugno nuosėdų pernešimui, ir kad reikia atidžiai stebėti šį poveikį, taip pat atsižvelgti į infragarsinį triukšmą, kylantį dėl besisukančių menčių, kuris gali nubaidyti žuvis ir jūrinių rūšių žinduolius nuo jūrinių vėjo elektrinių parkų, ir į tai, kad dėl povandeninių kabelių susidarantys elektromagnetiniai laukai ir povandeninis polių kalimo triukšmas galėtų daryti didelį neigiamą poveikį vėžiagyviams bei jūrų augalijai ir gyvūnijai; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia toliau plėtoti tyrimus ir tirti, kaip išvengti šio neigiamo poveikio ir jį sušvelninti;
10. pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti geriausią praktiką, susijusią su veiklos jūroje planavimo, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo etapais, siekiant kuo labiau sumažinti trikdžius ir žalą ekosistemoms;
11. mano, kad jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos objektų įrengimas turi būti įtrauktas į kiekvienos valstybės vystymosi strategijas ir energetikos nepriklausomumo veiksmus, juos atitikti ir sykiu derėti su Europos žaliojo kurso tikslais;
12. pabrėžia, kad svarbu atsižvelgti į vietovių, kuriose numatoma statyti jūrines vėjo elektrines, morfologines ir geografines ypatybes;
13. mano, kad sprendimai statyti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos infrastruktūrą turėtų būti grindžiami patikimiausiais moksliniais susijusio poveikio vertinimais ir įtraukti visus suinteresuotuosius subjektus, visų pirma susijusias žvejų bendruomenes ir jų organizacijas, į statybos vietovių naudojimo procesus;
14. pabrėžia, kad reikia iširti galimą poveikį jūrų gyvūnijai ir žuvininkystei, pvz., poveikį, kurį daro jūrinių atsinaujinančiųjų energijos išteklių sistemos kaip dirbtiniai rifai – šie tyrimai gali būti riboti, nes apimtų tik eksploatavimo etapą, ir išnagrinėti, kaip būtų galima nutraukti eksploatavimą taip, kad tų sistemų nauda nebūtų laikina; pabrėžia, kad nutraukus jūrinių vėjo elektrinių eksploatavimą, šių objektų būklė turi būti tokia, kad būtų galima vykdyti žvejybos veiklą, jei ta veikla buvo leidžiama iki statybos arba per eksploatavimo etapą, ir kad būtų saugoma ir tausojama aplinka;
15. pabrėžia, kad būtina atsižvelgti į jūros dugno ypatumus, kai vykdoma jūrinių vėjo elektrinių plėtra, kad nebūtų statoma infrastruktūra, dėl kurios kiltų rizika, kad bus pakeista vietinė buveinė ir ekosistema;
16. siūlo įvertinti jūrinių vėjo elektrinių derinimą su saugomomis jūrų teritorijomis ir integravimą į jas, atsižvelgiant į aiškiai apibrėžtus buveinių ir biologinės įvairovės išsaugojimo tikslus, įskaitant su žvejybos ištekliais susijusius tikslus; pabrėžia, kad

šioms saugomoms jūrų teritorijoms turėtų būti įsteigti valdymo komitetai, siekiant užtikrinti geresnę veiklos sambūvį, ir kad turi būti gautas atitinkamos kompetentingos institucijos, atsakingos už saugomą jūrų teritoriją, pritarimas;

17. pabrėžia, kad, kai įmanoma, jūrinės vėjo elektrinės turėtų būti statomos zonose, kuriose žvejyba neleidžiama, siekiant kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį žvejybos sektoriui;
18. teigia, kad jūrinės vėjo elektrinės gali daryti poveikį žuvininkystei, nes keičia verslinių žvejojamų jūrų gyvūnų rūšių arealą ir gausą, taip pat, kai neleidžiama žvejoti elektrinių teritorijoje dėl saugumo priežasčių arba priverčiama keisti žvejybos veiklą ar metodus, pvz., aktyviają žvejybą į pasyviają;
19. primygtinai ragina užmegzti dialogą ir bendradarbiauti su žvejais ankstyvuoju proceso etapu; pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į vietos ekosistemas ir vietos bendruomenės ypatumus; pabrėžia, kad žvejams reikia skirti tinkamas kompensacijas, jei jūrinių vėjo elektrinių plėtra turi įtakos jų veiklai;
20. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisijos komunikate dėl 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos nurodyta, kad „ES teiks pirmenybę, pavyzdžiui, vandenynų energijos technologijoms ir jūros vėjo elektrinėms, kurios sudaro sąlygas atkurti žuvų išteklius“ ir kad svarstoma apie galimybę derinti jūrinės vėjo elektrines ir saugomas teritorijas;
21. pabrėžia, kad jūrinių vėjo elektrinių poveikis aplinkai, jų socialinis ir ekonominis poveikis priklauso nuo konkrečios vietos sąlygų, ekosistemų ir žmogaus veiklos ir kad suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas rengiant, įgyvendinant ir valdant jūrinių vėjo elektrinių projektus yra labai svarbus, norint išspręsti bendro intereso klausimus;
22. pažymi, kad mažos apimties, priekrantės ir smulkiosios žvejybos sektorius gali patirti didžiausią šių jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos objektų poveikį, nes jie yra palyginti arti kranto;
23. pabrėžia, kad didžiausią poveikį patirtų mažos apimties ir priekrantės žvejybą vykdančios žvejys, jei tektų perkelti veiklą, nes jie gali būti nepajėgūs persikelti į labiau nutolusias žvejybos vietas ar pakeisti žvejybos metodus, ypač jei jūrinės vėjo elektrinės statomos teritoriniuose vandenyse (iki 12 jūrmilių nuo kranto); ragina skirti tinkamą kompensaciją, jei nėra kitos išeities;
24. pabrėžia, kad jūrinių vėjo elektrinių teritorijoje veiklą vykdančių arba per ją plaukiančių žvejybos laivų apdraudimas yra labai problemiškas, nes žvejybos laivų draudimo suteikiamos išmokos yra nepakankamai didelės;
25. atkreipia dėmesį į tai, kad bet koks prieigos prie tradicinių žvejybos vietų apribojimas daro tiesioginį poveikį įvairių ES pakrantės valstybių narių žvejų pragyvenimui ir nuo jų priklausančioms darbo vietoms krante; todėl pabrėžia, kad prireikus turėtų būti skiriama tinkama kompensacija, jei nėra kitos išeities; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad prieigos apribojimai gali pakenkti atsakingam ir tvariam aprūpinimo maistu užtikrinimui;
26. ragina valstybes nares, laikantis jūrinių teritorijų planavimo nuostatų, nustatyti konkrečius istorinius ir tradicinius vietos žvejų žvejybos rajonus, kuriuose neturėtų būti

statomi jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių įrenginiai;

27. pabrėžia, kad jūrinių atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir žvejojimo lyginamoji analizė rodo, jog artimiausiais metais tam tikruose Europos jūrų baseinuose labai padidės teritorijos konfliktų tikimybė; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia išankstinio teritorijų planavimo, į kurį būtų įtraukti visi atitinkami suinteresuotieji subjektai, sprendžiant tiek dėl jūrinių vėjo elektrinių vietos, tiek dėl jų išdėstymo; ragina ankstyvuojamu etapu užtikrinti veiksmingą dalyvavimą, dialogus ir tinklaveiką, siekiant sumažinti konfliktų skaičių ir jų išvengti;
28. pabrėžia, kad šiuo metu esama tam tikrų bendradarbiavimo pavyzdžių (aktyviosios arba pasyviosios) žvejojimo rajonuose, kuriuose yra jūrinių vėjo elektrinių; pabrėžia, kad bendradarbiavimu grindžiamas bendro projektavimo požiūris į jūrinių vėjo elektrinių plėtrą, siekiant suderinti elektrines su kita išteklių naudojimo veikla, gali sumažinti poveikį žvejojimui, sustiprinti įvairių susijusių sektorių ryšius ir sudaryti sąlygas naudingam jų bendradarbiavimui;
29. pripažįsta akvakultūros ir dumblių auginimo, taip pat pasyviosios žvejojimo potencialą rajonuose, kuriuose esama jūrinių vėjo elektrinių; tačiau pabrėžia, kad reikia atlikti daugiau mokslinių tyrimų, siekiant įvertinti jų ekologinį poveikį ir ekonominį potencialą;
30. yra susirūpinęs dėl to, kad ir be žvejojimo veiklos draudimų ir apribojimų dėl atsitiktinės žalos ir žvejojimo įrankių užsikabinimo ir praradimo rizikos žvejai yra linkę vengti žvejoti jūrinių vėjo elektrinių teritorijose, net jei prieiga yra leidžiama, ir kad baimė dėl galimos atsakomybės rizikos yra nerimo priežastis, trukdanti sambūviui;
31. pabrėžia, kad atokiausių regionų ir salų energijos rūšių deriniai labai priklauso nuo iškastinio kuro importo, nepaisant jų vietos ypatumų, kurie yra palankūs atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrai; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares ypač daug dėmesio skirti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrai šiose teritorijose ir teikti jai specialų finansavimą, siekiant sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro;
32. pripažįsta plūdriųjų jūrinių vėjo energijos įrenginių potencialą, nes atsiranda galimybių statyti įrenginius giliųjų vandens rajonuose ir didesniu atstumu nuo kranto, daromas mažesnis vizualinis poveikis ir galbūt mažiau kertamasi su žvejojimo rajonais;
33. pabrėžia, kad jūrinių vėjo jėgainių eksploatacijos nutraukimas turi nedaryti ilgalaikio poveikio aplinkai ir nekelti pavojaus žvejojimo laivų saugumui, kai jūros dugne paliekama neišmontuotos infrastruktūros; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad turėtų būti toliau plėtojami perdirbimo metodai, siekiant sumažinti poveikį aplinkai; mano, jog būtina užtikrinti, kad jūrinių vėjo elektrinių parkai būtų statomi tik tuo atveju, jei laikomasi integruoto požiūrio į jūrinių vėjo jėgainių gyvavimo ciklo procesus, t. y., jei nuo pat pradžių aišku, kaip jūrinės vėjo jėgainės bus darniai projektuojamos, statomos, naudojamos, uždaromos ir perdirbamos; taip pat pabrėžia, kad, siekiant laikytis žiedinės ekonomikos principų, nuo pat pradžių į projektavimo ir įrengimo planus turi būti įtrauktos eksploatacijos nutraukimo strategijos, kuriose numatytas alternatyvus panaudojimas ateityje arba objektų pašalinimas, ir apsvaistytas ilgalaikis tvarus poveikis;

34. primygtinai ragina sukurti tarptautinį standartą, kuriuo apibrėžiama, kaip nutraukti jėginių eksploatavimą, ir kuriame išsamiai apžvelgiamos eksploatavimo nutraukimo taisyklės ir nuostatos, laikantis žiedinės ekonomikos principų;
35. pabrėžia, kad turėtų būti nustatytos finansinės priemonės, siekiant pašalinti ilgalaikę riziką, kylančią dėl apleistos jūrinės infrastruktūros, kurią galima pašalinti, kad vėl būtų galima saugiai vykdyti žvejybą;
36. pabrėžia, kad bet kokia jūros dugne palikta *in situ* infrastruktūra turėtų būti tinkamai stebima;
37. pabrėžia, kad neseniai atliktuose empiriniuose tyrimuose nebuvo įvertintas ekonominis, socioekonominis ir sociokultūrinis jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos poveikis žvejybai; todėl primygtinai ragina Komisiją atlikti tolesnius mokslinius tyrimus, kurie apimtų platesnę sritį nei vien poveikis aplinkai, kad būtų galima įvertinti galimą neigiamą investicijų į jūrinės vėjo elektrines ekonominį ir socialinį poveikį žvejybai ir nustatyti tinkamus būdus tiems neigiamiems padariniams pašalinti;
38. pabrėžia, kad reikia vykdyti standartizuotas stebėsenos programas ir suderinti žvejybos pastangų duomenis, kad būtų galima atlikti bendro jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtros ekologinio ir socioekonominio poveikio, taip pat poveikio aplinkai vertinimą, ir kad reikia gerinti duomenų suderinamumą ir palyginamumą;
39. siūlo valstybėms narėms gerinti jūrinių vėjo elektrinių srities mokslinių tyrimų koordinavimą, siekiant palengvinti mokslinių tyrimų rezultatų ir duomenų rinkimą ir keitimąsi jais, taip pat keistis gerosios patirties pavyzdžiais; primena, kad jūrinė vėjo energetika yra viena pažangiausių technologijų, tačiau ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemos galėtų būti perspektyvios ir tam tikrais atvejais tinkamesnės kai kuriuose rajonuose, kuriuose vykdoma žvejybos veikla, nes jos daro mažiau žalingą poveikį žvelgiant ekonominiais, socialiniais ir aplinkos aspektais; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu svarbu skatinti investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą;
40. ragina Komisiją ir valstybes nares gerinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą jūrinių teritorijų planavimo srityje, be kita ko, su Jungtine Karalyste, kadangi ji yra didžiausia jūros vėjo energijos gamintoja Europoje, siekiant rasti bendrų problemų sprendimų, integruoti elektros energetikos jungtis ir mokytis iš gerosios patirties pavyzdžių;
41. teigia, kad jūrinių teritorijų planavimui turi tekti pagrindinis vaidmuo, išskiriant kiekvieną jūrų regioną pagal jo ypatumus, ir turi būti labiau pabrėžiamas galimybių vykdyti veiklą toje pačioje vietoje ir keleriopo jūrinių vėjo elektrinių panaudojimo vertinimas, kuris yra itin svarbus siekiant sprendimo, kuris būtų naudingas visiems – tausiai žvejybai, akvakultūrai ir jūrinės energetikos sektoriui, ir siekiant į sprendimų priėmimo procesą integruoti veiksmingą žvejybos sektoriaus dalyvavimą, užuot naudojusi pernelyg neaiškiomis sąvokomis „konsultacijos“ ir „stebėtojai“, siekiant įvykdyti priimtus įsipareigojimus ir iš anksto išspręsti konfliktus dėl teritorijos naudojimo;
42. ragina valstybes nares, kaip kompetentingus jūrinių teritorijų planavimo subjektus, kad jos, toliau dirbdamos ir persvarstydamos nacionalinius jūrinių teritorijų planus, atsižvelgtų į poreikį užtikrinti, kad būtų išvengta neigiamo jūrinių vėjo jėginių

poveikio žvejybai ir kad elektrinės būtų statomos toliau nuo žvejybos plotų;

43. skatina jūrinių teritorijų planavimo srityje taikyti ekosisteminį metodą, siekiant sukurti sistemomis grindžiamą jūrų ekosistemų ir jų sąveikos su socialine ir ekonomine veikla supratimo ir valdymo sistema;
44. pabrėžia bendruomenių energijos gamybos sistemų, kurios sudaro sąlygas pakrančių bendruomenėms ir kooperatyvams, įskaitant žvejus, gaminti savo elektros energiją ir investuoti gaunamą pelną į bendruomenę, svarbą;
45. pabrėžia, kad, laikantis mėlynosios ekonomikos ir Europos žaliojo kurso tikslų, jūrinės vėjo elektrinės turėtų būti statomos tik tais atvejais, kai užtikrinama, kad nebus daromas neigiamas poveikis aplinkai ir ekologijai, taip pat kad nebus neigiamo ekonominio, socioekonominio ir sociokultūrinio poveikio žvejams ir akvakultūros gamintojams;
46. primygtinai ragina valstybes nares, kai jos nustato savo energijos rūšių derinį, atsižvelgti į jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos poveikį jūrų ekosistemai ir žvejybai;
47. taip pat primygtinai ragina valstybes nares tęsti darbą, susijusį su kitų atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtra ir naudojimu;
48. ragina Komisiją atlikti poveikio vertinimą, siekiant iširti tikėtinas jūrinių vėjo elektrinių įrenginių statybos ekonomines ir socialines pasekmes ir pasekmes aplinkai tose teritorijose, kuriose jos gali nederėti su žvejybos sektoriumi ir jūrų augalijos bei gyvūnijos tvarumu;
49. mano, kad įvairių jūros aplinkoje ir ekonomikoje veikiančių sektorių bendradarbiavimas taip pat bus teisingos pertvarkos veiksnys; ragina Komisiją įvertinti iniciatyvas, kuriomis skatinama vietos ekonomika ir ekonominė veikla jūroje, ir kurti sektorių sinergiją, kuri gali tapti pamatu perspektyviam ekonomikos atsigavimui;
50. pabrėžia, kad jau yra pavyzdžių, kaip gali kartu veikti žvejybos ir jūrinės vėjo energetikos sektorius, ir naudojantis šia patirtimi reikėtų nustatyti geriausią turimą praktiką, skirtą visam jūrų infrastruktūros gyvavimo ciklui, ir ja pasidalyti;
51. pabrėžia, kad suinteresuotieji subjektai turėtų turėti teisę dalyvauti ir reikšti nuomonę jūrinių teritorijų planavimo procese;
52. pabrėžia, kad ankstyvas, lygiateisis, veiksmingas ir tęstinis konsultavimasis su suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma žvejais ir akvakultūros gamintojais, ir jų dalyvavimas, skaidrių gairių parengimas ir kompensacijų mokėjimas galėtų padėti sumažinti galimus konfliktus ir sudaryti vienodas sąlygas žuvininkystei ir jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikai;
53. ragina ES, laikantis žaliojo kurso tikslų, skatinti ir remti jūrinių vėjo elektrinių plėtrą vykdant išorės veiksmus, visų pirma su trečiosiomis valstybėmis, kuriose galimybės naudotis energija tebėra nevienodos ir ribotos;
54. pabrėžia, kad pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 191 straipsnio 2 dalį turėtų

būti taikomas atsargumo principas, jei sprendimus reikia priimti neturint reikiamų žinių ar informacijos;

55. pažymi, kad gali prireikti tolesnių ES lygmens priemonių, įskaitant teisės aktus, nes iš įrodymų matyti, jog valstybių narių jūrinių teritorijų planavimas neužtikrina teisingo žvejų ir kitų suinteresuotųjų subjektų įtraukimo ir atitinkamais atvejais kompensacijos žvejybos sektoriui;
56. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad jūrinių teritorijų planavimo procese būtų užtikrintas teisingas žvejybos sektoriaus įtraukimas, tvarus jo veiklos tęstinumas ir būtų teisingai atsižvelgiama į teisėtus žvejų, vėžiagyvių rinkėjų ir akvakultūros gamintojų interesus;
57. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Europos Sąjunga nori iki 2050 m. pasiekti, kad jos poveikis klimatui taptų neutralus – tai yra Europos žaliajame kurse nustatytas tikslas. Šiam tikslui pasiekti Europos Komisija nustatė plataus užmojo 27 ES valstybių narių jūros vėjo energijos gamybos pajėgumų tikslus: nuo šiuo metu turimų 12 GW juos padidinti iki bent 60 GW 2030 m. ir iki 300 GW 2050 m. Pasak Europos Komisijos, 30 proc. būsimos elektros energijos poreikio turėtų būti patenkinama naudojant jūros vėjo energiją.

Šiaurės jūroje, Baltijos jūroje ir Atlanto vandenyne turima daugiau kaip 85 proc. visų jūros vėjo energijos pajėgumų Europos vandenyse. Dėl gerų vėjo sąlygų ir seklių vandenų Šiaurės jūra yra patraukliausias jūros baseinas jūros vėjo energijai gaminti. Nors Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos, ES žvejbos laivai ir toliau turi prieigą prie Jungtinės Karalystės vandenų ir todėl dalijasi jūrų teritorija, kurioje šiuo metu Europos vandenyse veikia 110 jūros vėjo elektrinių parkų, sudarytų iš daugiau kaip 5 000 vėjo jėgainių.

Kitos rūšies jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių pvz., bangų ar potvynių, energiją naudojančių įrenginių pajėgumai 27 ES valstybių narių vandenyse šiuo metu siekia 13 MW. Nors ir atrodo, kad šie energijos įrenginiai turi gana didelį potencialą, pranešėjas mano, kad Europos Komisijos ES jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategijoje nustatytas tikslas iki 2050 m. pasiekti 40 GW (3077 kartų daugiau!) galios pajėgumą yra pernelyg plataus užmojo ir nerealistiškas.

Dėl to, kad reikia papildomų teritorijų, kad būtų pasiekti 2050 m. jūros vėjo energijos pajėgumų tikslai, tam reikiamos jūrų teritorijos dydis padidės 15 kartų. Pasak jūros vėjo energetikos sektoriaus, ekonomiškiausias sąnaudų ir ploto požiūriu būdas įgyvendinti šiuos tikslus būtų užtikrinimas, kad ta pačia jūrine teritorija naudotųsi skirtingi sektoriai. Atitinkamai, norint užtikrinti šį sambūvį, pagrindinis vaidmuo turėtų tekti jūrų teritoriniam planavimui. Kaip nustatyta Jūrinių teritorijų planavimo direktyvoje (2014/89/ES), valstybės narės turi siekti prisidėti prie darnios plėtos jūrinės energetikos sektoriuose, jūrų transporto ir žvejbos bei akvakultūros sektoriuose. Deja, daugelyje valstybių narių žvejbos veikla jūrinių vėjo elektrinių teritorijose šiuo metu yra ribojama arba draudžiama. Net ir šalyse, kuriose žvejbos laivai jūrinių vėjo elektrinių teritorijose veiklą vykdyti gali, žvejai yra linkę vengti jose žvejoti dėl atsitiktinės žalos, laivo atsitrenkimo ir žvejbos įrankių užsikabinimo ir praradimo rizikos. Be to, jūrinių vėjo elektrinių parkuose veiklą vykdančių žvejbos laivų apdraudimas yra labai problemiškas, nes paprastai žvejams laivų ir įgulos draudimas veikia vėjo elektrinių parkų teritorijose yra per brangus. Todėl dėl to, kad žvejai neturi draudimo, jiems žvejyba jose yra *de facto* uždrausta. O jei jie būtų apsidraudę, įmokos taip pat būtų didelės.

Pranešėjas pabrėžia, kad norint siekti žaliojo kurso tikslų būtina kurti alternatyvias energetikos sistemas. Tačiau jūrinių vėjo elektrinių statyba, eksploatavimas ir eksploatacijos nutraukimas daro poveikį jūros dugnei, jūrų gyvūnijai ir biologinei įvairovei. Neigiamas poveikis gali būti daromas per visą jūrinės vėjo jėgainės gyvavimo ciklą.

Nuolatinių elektromagnetinių laukų poveikis gali pakeisti elektrai jautrių rūšių ir magnetiniams laukams jautrių rūšių elgseną. Dėl to jūros dugne gali atsirasti dirbtinių barjerų. Jūros dugno kabelių elektromagnetiniai laukai daro didesnę poveikį dugninėms ir demersinėms rūšims nei pelaginėms, tačiau kai kurie jūrinių vėjo jėgainių kabeliai yra

viduriniame vandens stovymės sluoksnyje ir taip pat gali daryti poveikį pelaginėms rūšims. Užkasus kabelį galimas elektromagnetinių laukų poveikis nesumažėja, nes jūros dugnas paprastai jam nėra kliūtis.

Įrodyta, kad povandeniniai garsai turi poveikį daugiausia žuvims ir jūrų žinduoliams ir visų pirma statybos etapu. Polių kalimo triukšmas ir uolienu išvertimas gali plačiu spinduliu sukelti laikinų arba nuolatinių klausos sutrikimų ir dėl to žuvis gali prarasti orientaciją – neberasti maisto, nebepasiekti veisimosi ir neršto vietų ir nesusirasti veisimosi partnerių. Triukšmo ir skirtingų dažnių, įskaitant infragarsą, poveikis eksploatavimo etapu gali priklausyti nuo žuvų rūšių ir amžiaus. Biologinės garso pasekmės ir daugelio gyvūnų rūšių reagavimas į garsą vis dar nėra nežinomi. Nors yra taikomos triukšmo mažinimo priemonės, pvz., burbulų uždangos, taip pat mažai triukšmo keliančios įrengimo technologijos, pvz., vibracinis polių įleidimas, vis dar esama didelių mokslinių tyrimų spragų.

Kadangi paprastai žuvis pritraukia kietos struktūros, jūrinių vėjo elektrinių pamatai gali sukelti dirbtinių rifų efektą. Jūrinių vėjo elektrinių statyba kruopščiai atrinktose vietovėse gali prisidėti prie žuvininkystės valdymo iniciatyvų. Tačiau ši galimo rifo efekto nauda turi būti vertinama atsargiai, nes dėl vėjo jėgainių eksploatacijos nutraukimo šis teigiamas poveikis yra tik laikinas.

Kadangi jūrinių vėjo jėgainių gyvavimo ciklas vidutiniškai trunka 25–30 metų, šiuo metu pasibaigusi tik labai nedaugelio jėgainių eksploatacija. Todėl šiuo metu turima labai mažai mokslinių duomenų apie poveikį ekosistemoms, kai išmontuojamos jūrinės vėjo jėgainės ir nutraukiamas jų eksploatavimas, taip pat apie jų sudėtinių dalių perdirbamumą.

Neseniai atliktuose empiriniuose tyrimuose, neskaitant ekologinio poveikio ir poveikio aplinkai, nebuvo įvertintas jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos ekonominis ir socialinis bei kultūrinis poveikis žuvininkystei.

Jūrinių vėjo elektrinių poveikis gali būti netiesioginis – pasikeistų versliniais tikslais žvejojamų ir kitų jūrų gyvūnų rūšių arealas ir gausa. Tiesioginis poveikis būtų draudimas žvejoti jūrinių vėjo elektrinių zonoje dėl saugumo priežasčių arba poveikis žvejybos veiklai: žvejybos metodų keitimas (iš aktyviosios į pasyviąją), žvejybos intensyvumo mažinimas arba žvejybos veiklos perkėlimas į kitas vietas.

Mažos apimties žvejybai ypač didelį poveikį padarytų veiklos perkėlimas, nes ji nėra pajėgi persikelti į kitas žvejybos vietas ar pakeisti žvejybos metodo. Dauguma dinamiškos žvejybos operacijų vykdomos netoli kranto, kur taip pat statomos stacionariosios jūrinės vėjo elektrinės.

Plūdriųjų jūrinių vėjo jėgainių plėtra atveria galimybių ne priekrantės vandenu zonose, kuriose gylis yra didesnis nei 100 m, todėl tai išplečia galimą jų įrengimo Šiaurės Atlante ir Viduržemio jūroje teritoriją.

Žvejybai reikia erdvės, todėl bet kokie prieigos prie tradicinių žvejybos plotų apribojimai dėl didėjančios konkurencijos su kitais mėlynosios ekonomikos sektoriais daro tiesioginį poveikį ES žvejų pragyvenimui, priklausomoms darbo vietoms sausumoje ir galbūt svarbiausiam aspektui – atsakingo ir tvaraus apsirūpinimo maistu saugumui.

Be to, pranešėjas mano, kad reikėtų toliau nagrinėti jūrinių vėjo elektrinių ir saugomų jūrų

teritorijų derinimą. Komisijos komunikate dėl 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos kaip sprendimas, kuriuo laimi visi, nurodyta tai, kad „ES teiks pirmenybę visoms šalims naudingiems sprendimams, pavyzdžiui, vandenynų energijos technologijoms ir jūros vėjo elektrinėms, kurios sudaro sąlygas atkurti žuvų išteklius [...]“. Valstybės narės turėtų parengti su jūrinių vėjo elektrinių plėtra suderinamų saugomų jūrų teritorijų nustatymo gaires, laikydamosi Jūrinių teritorijų planavimo direktyvos tikslų skatinti sambūvį. Tai turėtų apimti ir žvejybą.

Pranešėjas mano, kad tikras bendradarbiavimas ir tinkamas žvejų dalyvavimas planuojant ir projektuojant jūrines vėjo elektrines turi būti žuvininkystės ir jūrinių vėjo elektrinių sambūvio ir keleriopo teritorijos panaudojimo išankstinė sąlyga ir leitmotyvas. Kad žuvininkystės sektoriui būtų sudarytos vienodos sąlygos, turi būti užtikrintas savalaikis, aktyvus ir visapusiškas lemiamą balsą turinčių žuvininkystės organizacijų dalyvavimas. Norint tai pasiekti, jūrinių teritorijų planavimas turi atlikti pagrindinį vaidmenį.

Kadangi žvejyba ir jūrinės vėjo elektrinės tą pačią teritoriją naudoja daugiausia Šiaurės jūros regione, jų sambūvis toje teritorijoje yra itin svarbus tiek žuvininkystei, tiek jūrinės vėjo energetikos sektoriui. Be to, kaip nurodyta ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategijoje, reikėtų įvertinti, ar esama gero ar didelio jūrinių vėjo elektrinių plėtos potencialo kituose jūrų baseinuose, visų pirma dėmesį skiriant plūdriesiems įrenginiams.

Be to, pranešėjas nurodo, kad dabartinės žinios apie jūrinių vėjo elektrinių poveikį žuvininkystei yra visų pirma žinios apie ekologinį poveikį ir poveikį aplinkai ir kad neseniai atliktuose empiriniuose tyrimuose nebuvo įvertintas socialinis ir ekonominis nei socialinis ir kultūrinis poveikis.

Vis dar akivaizdu, kad trūksta duomenų, taip pat palyginamų duomenų. Todėl reikia vykdyti standartizuotas stebėsenos programas ir suderinti žvejybos pastangų duomenis, kad būtų galima atlikti geresnį jūrinės energetikos plėtos ekologinio ir socialinio bei ekonominio poveikio aplinkai vertinimą. Reikia gerinti duomenų suderinamumą ir palyginamumą, taip pat reikia atlikti išsamesnes analizes ir keistis duomenimis, kad būtų galima stebėti galimą bendrą poveikį jūrų aplinkai ir jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos ir žvejybos sąveiką.

Poveikio aplinkai mažinimo priemonės turi būti plėtojamos prieš jūrinių vėjo elektrinių statybą, jos metu ir jai pasibaigus. Šiame procese taip pat reikėtų atsižvelgti į socialinio ir ekonominio poveikio švelninimo priemones, įskaitant kompensavimą – tam papildomai reikėtų parengti įgyvendinimo gaires, kad būtų sumažinama žvejybos ir jūrinių vėjo elektrinių nederėjimo galimybė.

Pranešėjas tvirtina, kad, laikantis mėlynosios ekonomikos ir Europos žaliojo kurso tikslų, jūrinės vėjo elektrinės turėtų būti statomos tik tais atvejais, kai užtikrinama, kad nebus daromas neigiamas poveikis aplinkai ir ekologijai, taip pat kad nebus neigiamo ekonominio ir socialinio bei kultūrinio poveikio. Jei sprendimus tektų priimti neturint reikiamų žinių, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 191 straipsnio 2 dalį turėtų būti taikomas atsargumo principas. Tuo atveju, jei valstybių narių jūrinių teritorijų planavimu tai nebūtų užtikrinama, gali prireikti priimti papildomų ES teisės aktų.

29.1.2021

PRAMONĖS, MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR ENERGETIKOS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Žuvininkystės komitetui

dėl jūrinių vėjo elektrinių ir kitų atsinaujinančiųjų išteklių energijos sistemų poveikio žvejybos sektoriui
(2019/2158(INI))

Nuomonės referentas: Morten Petersen

PASIŪLYMAI

Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetas ragina atsakingą Žuvininkystės komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. primena ES tvarų įsipareigojimą kovojant su visuotinės klimato kaitos padariniais ne vėliau kaip iki 2050 m. pasiekti nulinio išmetamo anglies dioksido kiekio tikslą, kaip patvirtinta Europos žaliajame kurse ir ekonomikos gaivinimo plane; atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą toliau mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, pateiktą 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ (COM(2020)0562), primena Parlamento įgaliojimus, patvirtintus balsuojant plenariniame posėdyje dėl Klimato teisės akto, susijusius su 2030 m. išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslu¹;
2. pabrėžia, kad atsinaujinančiųjų išteklių energija ir energijos vartojimo efektyvumas yra pagrindiniai veiksniai siekiant nulinio išmetamųjų teršalų kiekio ekonomikos; pabrėžia, kad norint pasiekti 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslą, reikia atitinkamai padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūros pajėgumus ir gamybą; pažymi, kad jūros vėjo energija – tai vienas iš labiausiai pažengusių ir sparčiausiai augančių tarp besiformuojančių ir novatoriškų ekonomikos sektorių; pabrėžia, kad aktyvus jūros vėjo energijos plėtojimas ir diegimas turėtų padidinti jos, kaip energijos šaltinio, konkurencingumą ir taip prisidėti prie mažesnių energijos kainų ir didesnio įperkamumo;
3. pabrėžia, kad norint pereiti prie švarios energijos būtina didinti jūros vėjo energijos gamybą; pabrėžia, kad, kadangi ES jūros vėjo energijos gamybos pajėgumas šiuo metu siekia tik 12 GW, jį reikia padidinti, kad iki 2050 m. būtų pasiektas apskaičiuotas 300 GW – 450 GW pajėgumas; pabrėžia, kad kalbant apie elektros energijos gamybą jūros vėjo elektrinių parkai paprastai yra veiksmingesni už sausumos vėjo elektrines, nes, palyginti su sausumos teritorijomis, jūrinėse teritorijose turima daugiau vėjo išteklių ir jose galima įrengti didesnius ir galingesnius generatorius;

¹ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0253.

4. pabrėžia, kad sprendimas iki 2030 m. papildomai rasti erdvės bent 60 GW jūros vėjo energijos gamybos pajėgumams yra itin svarbus ir turėtų būti laikomas prioritetu per kelis ateinančius metus; atkreipia dėmesį į tai, kad atsinaujinančiųjų jūros išteklių plėtra labai skiriasi mastu ir pajėgumu įvairiuose Europos jūrų baseinuose, ypač atsižvelgiant į tai, kad didžioji dalis Europos jūros vėjo energijos pajėgumų bus sutelkta Šiaurės ir Baltijos jūrose, kuriose sąlygos yra palankesnės; pažymi, kad šis potencialas ir toliau augs dėl technologinių pokyčių, be kita ko, Atlanto vandenyne ir pietinėse Europos jūrose;
5. pabrėžia, kad plūduriuojančiųjų vėjo elektrinių parkų technologija gali gerokai padidinti jūros erdvę, kuri gali būti panaudota jūros vėjo jėgainių parkams, ypač giliavandenėse zonose; atkreipia dėmesį į tai, kad plūduriuojančiųjų vėjo elektrinių parkai galėtų generuoti didelį energijos kiekį dėl stipresnių ir nuoseklesnių vėjų, kad jie galėtų sumažinti vizualinį poveikį Europos pakrantėms, geriau derinti žvejybos ir laivynos juostas, veikti kaip žuvų telkimo įrenginiai, atverti galimybes naudotis anksčiau neprieinamomis teritorijomis ir prisidėti prie jūrų erdvės konfliktų potencialo mažinimo, atsižvelgiant į ankstesnį skaidraus ir integruoto teritorijų valdymo galimybių vertinimą;
6. pažymi, kad reikia panaudoti jūro vėjo sprendimus giliose ES vandenyse (pvz., Viduržemio jūroje, Juodojoje jūroje ir Atlanto vandenyne), todėl ragina Komisiją ir valstybes nares dėti daugiau pastangų mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų srityje, kad būtų įtraukti plūduriuojančio vėjo elektrinių parkai, ir įvertinti, ar įmanoma didelės apimties projektui parengti bendriems Europos interesams svarbų projektą (angl. IPCEI);
7. primena, kad elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų išteklių jūroje taip pat suteikia galimybę gaminti vandenilį iš atsinaujinančiųjų išteklių, kaip nurodyta 2020 m. lapkričio 19 d. Komisijos komunikatuose „ES strategija siekiant neutralizuoto poveikio klimatui ateities“ (COM(2020)0741), 2020 m. liepos 8 d. komunikate „Neutralaus poveikio klimatui ekonomikos stimuliavimas: ES energetikos sistemos integravimo strategija“ (COM(2020)0299) ir komunikate „Vandenilio strategija neutralizuoto poveikio klimatui Europai“ (COM(2020)0301);
8. pabrėžia, kad norint sparčiai plėsti jūros vėjo energijos gamybą reikia vadovautis pažangiu požiūriu, siekiant užtikrinti jos sambūvį su veikla, kuri jau vykdoma atitinkamose teritorijose; pabrėžia, kad jau yra žuvininkystės ir jūros vėjo energijos sektorių sambūvio pavyzdžių ir kad reikėtų naudotis šia patirtimi siekiant rasti geriausią turimą daugialypio atitinkamų išteklių naudojimo per visą jūrų infrastruktūros gyvavimo ciklą praktiką ir ją pasidalyti; pabrėžia, kad bendradarbiavimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti saugų žvejybos ir vėjo jėgainių parkų sambūvį – vėjo energijos sektorius, žvejai ir vietos valdžios institucijos turėtų bendradarbiauti keičiantis duomenimis su žvejybos pramone ir nustatant tikslias vėjo jėgainių, kabelių ir susijusių išteklių, taip pat atskirties zonų (laikinių ar nuolatinių) ir saugumo zonų, įskaitant tas, kuriose yra paskandintų ginklų, vietas;
9. pažymi, kad naujų tvarių darbo vietų kūrimas, taip pat parama vėjo energijos naudojimui vietos elektros energijos tiekimo tiksliais yra svarbūs rodikliai, kurie nulems, ar vietoje bus pritarata atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams, pvz., jūrų vėjo elektrinių parkams ir susijusiai infrastruktūrai, ir kad šie rodikliai atspindi energetinio saugumo ir pakrančių bendruomenių pritarimo santykį; ragina valstybes nares remti

investicijų į jūros vėjo energiją plėtrą pagal energetikos schemas, kuriaomis užtikrinamas visuomenės dalyvavimas ir aktyvus įsitraukimas;

10. pabrėžia, kad nuo pat pradžių reikia apsvarstyti daugialypį jūros teritorijų naudojimą tokiu būdu, kad būtų užtikrinta jūros vėjo elektrinių sektoriaus, žvejybos sektoriaus interesų ir ES energetikos, klimato politikos ir biologinės įvairovės tikslų vykdymo pusiausvyra; pabrėžia, kad protingai suprojektuoti ir pastatyti jūros vėjo elektrinių parkai gali būti naudingi jūrų biologinei įvairovei ir tapti jos prieglobsčiu; ragina Komisiją ir valstybes narės įvertinti jau veikiančių jūros vėjo elektrinių parkų poveikį jūros buveinių ir biologinės įvairovės atsikūrimui ir nustatyti geriausias ES praktikas;
11. pabrėžia, kad norint gaminti energiją jūroje kartu užtikrinant aplinkos apsaugą ir tvarią žuvininkystės bei kitos ekonominės veiklos plėtrą, būtinas bendras planavimas ir suminio poveikio, įskaitant socialinį, ekonominį ir sociokultūrinį poveikį, vertinimas; mano, kad įvairių jūrinėje aplinkoje ir ekonomikoje veikiančių sektorių bendradarbiavimas taip pat bus teisingos pertvarkos varomąja jėga; ragina kompetentingas institucijas įvertinti iniciatyvas, kuriomis skatinama vietos ekonomika ir ekonominė veikla jūroje, taip pat kuriama sektorių sinergija, kuri gali tapti pamatu perspektyviam ekonomikos atgaivinimui;
12. pabrėžia, kad ilgalaikės įvairių jūros teritorijų naudojimo būdų galimybės turi būti išnagrinėtos ankstesniame etape, kad būtų sudarytos sąlygos plėsti jūros vėjo elektrinių parkus, sykiu sprendžiant jų tiesioginio ir netiesioginio poveikio žuvininkystei klausimą; pabrėžia, kad ES reguliavimo sistema turėtų padėti užtikrinti, kad vykdoma poveikio aplinkai stebėseną ir imamasi to poveikio prevencijos veiksmų bei stengiamasi jį kuo labiau sumažinti; be to, pabrėžia, kad rengiant ES jūros vėjo elektrinių strategiją, klimato, energetikos, žuvininkystės ir jūrų biologinės įvairovės politikos priemonės turėtų stiprinti viena kitą;
13. pabrėžia, kad atitinkamais atvejais erdvės paskirstymas turėtų būti bendro jūrinių teritorijų planavimo, kuriame dalyvauja Komisija, valstybės narės ir kaimyninės šalys, rezultatas, siekiant optimizuoti jūrų erdvės naudojimą ir tarpsektorinį bei tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir kuo labiau sumažinti teritorinius konfliktus, tuo pačiu metu atsižvelgiant į abipusę pagarbą ir gerus kaimyninius santykius; pabrėžia, kad Direktyvoje 2014/89/ES nurodyti jūrinių teritorijų planai turi būti parengti kuo greičiau ir ne vėliau kaip iki 2021 m. kovo 31 d.;
14. ragina Komisiją atlikti poveikio vertinimą siekiant iširti tikėtiną naujų jūros vėjo įrenginių statybos ekonominį, socialinį poveikį ir poveikį aplinkai, klimatui ir biologinei įvairovei teritorijose, kuriose dėl jų gali kilti konfliktų su žvejybos sektoriumi.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	28.1.2021
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 59 -: 3 0: 12
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	François Alfonsi, Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Michael Bloss, Paolo Borchia, Marc Botenga, Markus Buchheit, Cristian-Silviu Buşoi, Carlo Calenda, Andrea Caroppo, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Pilar del Castillo Vera, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Claudia Gamon, Jens Geier, Nicolás González Casares, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Ivars Ijabs, Romana Jerković, Eva Kaili, Seán Kelly, Izabela-Helena Kloc, Łukasz Kohut, Zdzisław Krasnodębski, Andrius Kubilius, Miapetra Kumpula-Natri, Thierry Mariani, Marisa Matias, Eva Maydell, Georg Mayer, Joëlle Mélin, Iskra Mihaylova, Dan Nica, Angelika Niebler, Aldo Patriciello, Mauri Pekkarinen, Mikuláš Peksa, Tsvetelina Penkova, Morten Petersen, Markus Pieper, Clara Ponsatí Obiols, Manuela Ripa, Jérôme Rivière, Robert Roos, Maria Spyragi, Jessica Stegrud, Beata Szydło, Riho Terras, Grzegorz Tobiszowski, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Marie Toussaint, Isabella Tovaglieri, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Pascal Arimont, Cornelia Ernst, Jutta Paulus

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

59	+
EPP	Pascal Arimont, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Cristian-Silviu Buşoi, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Eva Maydell, Angelika Niebler, Aldo Patriciello, Markus Pieper, Massimiliano Salini, Maria Spyraiki, Riho Terras, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
S&D	Carlo Calenda, Josianne Cutajar, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerković, Eva Kaili, Łukasz Kohut, Miapetra Kumpula-Natri, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
RENEW	Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Claudia Gamon, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Ivars Ijabs, Iskra Mihaylova, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen,
ID	Paolo Borchia, Thierry Mariani, Joëlle Mélin, Jérôme Rivière, Isabella Tovaglieri
ECR	Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Beata Szydło, Grzegorz Tobiszowski, Evžen Tošenovský
The Left	Marc Botenga, Cornelia Ernst, Marisa Matias
NI	Andrea Caroppo

3	-
EPP	François-Xavier Bellamy
ECR	Robert Roos, Jessica Stegud

12	0
Verts/ALE	François Alfonsi, Michael Bloss, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Henrike Hahn, Jutta Paulus, Mikuláš Peksa, Manuela Ripa, Marie Toussaint
ID	Markus Buchheit, Georg Mayer
NI	Clara Ponsatí Obiols

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaukė

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	25.5.2021
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 26 -: 0 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Clara Aguilera, François-Xavier Bellamy, Izaskun Bilbao Barandica, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Rosanna Conte, Rosa D'Amato, Giuseppe Ferrandino, João Ferreira, Søren Gade, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, France Jamet, Pierre Karleskind, Predrag Fred Matić, Francisco José Millán Mon, Grace O'Sullivan, Manuel Pizarro, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Annie Schreijer-Pierik, Ruža Tomašić, Peter van Dalen, Emma Wiesner, Theodoros Zagorakis
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Carmen Avram, Valentino Grant, Petros Kokkalis

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

26	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Ruža Tomašić
ID	Rosanna Conte, Valentino Grant
PPE	François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Francisco José Millán Mon, Annie Schreijer-Pierik, Peter van Dalen, Theodoros Zagorakis
Renew	Izaskun Bilbao Barandica, Søren Gade, Pierre Karleskind, Emma Wiesner
S&D	Clara Aguilera, Carmen Avram, Isabel Carvalhais, Giuseppe Ferrandino, Predrag Fred Matic, Manuel Pizarro
The Left	João Ferreira
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Grace O'Sullivan, Caroline Roose

0	-

2	0
ID	France Jamet
The Left	Petros Kokkalis

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė